

מכתבים למערכת

לכבוד העורך הנכבד, השלום והברכה:

אבקשך בזה להביא לידיעת כותב מאמר מערכת של "מורשה ה'" את הדברים דלקמן.

וכך כותב העורך: "לפני כשנה בעת ביקור רה"מ בארה"ב הטיחו בפניה רבנים מחוג מסויים בעת שיחה: "איך לבנו עם ישראל" — וכנגד זה הוא מעמיד את עצמו, וכותב: "לבנו עם ישראל משמעו אנו יחידה לעצמנו ישראל לעצמה ואנו אוהדים ומחבבים ועוזרים לישראל. אך לא כן. הן זאת המדינה עצם מעצמינו שלנו היא, אנו בה והיא בנו. על כן חגה, חגנו. אינני בא לעורר בכלל על מה שאתה היית עונה, אבל אני בא להתריע ולצעוק על מה שאתה רוצה לתת לנו להבין, שאחרים ענו. ואחרים אלה אינם אלא משלחת רבנים אשר בראשה עמד הרה"ג פאר הדור והדרו הגרי"מ פיינשטיין שליט"א, מהיחידים בדור הן בפסקי הלכה והן במנהיגותו הרוחנית. אני מתריע ע"ז שאתה מעיז לרשום לך משפט מתוך שיחה ארוכה ולתת אותו ברה"ר לציבור הרחב שישפוט אותו כל אחד לפי הבנתו. זוהי מעילה וזה ביזיון ת"ח. אינני חושד אותך באהבת ישראל יתירה על המידה, עד כדי שתעבור את אהבתו לעם ישראל של הגרי"מ פיינשטיין שליט"א אדרבא אני רואה במילה "רבנים מחוג מסויים" שכתבת עקיצה צינית אשר לכל הפחות מעט שנאה מבצבצת הימינה.

ולפיכך אבקשך לתקן את המעוות ולהסביר "איך לבנו עם ישראל" שאמר הגאון הנ"ל פירושה: לא "איך לבנו עם עם ישראל" וכן לא "איך לבנו עם ארץ ישראל" במובנה של המולדת. אבל אין לבנו עם הממסד בישראל אשר השליה מבחינת הדת והתורה רבה — לדאבון לבנו — אצלו הרבה יותר מן החיוב, ויש לך לזכור בקצרה, שמאה אלף יהודי תימן גזזו פיאותיהם תחת פיקוחו של מימסד זה. ושלש מאות אלף יהודי מרוקו בגדו במורשת אבותיהם רק כאן בא"י. ויותר מחצי המפעלים במדינה מכריחים יהודים לעבוד בשבת [משטרה, רדיו, חשמל, נמלים, שדה תעופה, תע"ש, נייר חדרה ועוד ועוד]. בה בשעה שבניו-יורק יש חוק שאין לפטר יהודי בגלל אי-רצונו לעבוד בשבת, ושיותר מששים אחוז מתלמידי המ"ד אינם שומרים שבת אחרי שיצאו מבית הספר [כך זכורני בדו"ח שנמסר] ושמשפר הגירושין במדינה מגיע לשלשים אלף בשנה. ושהרדיו והטלוויזיה הישראלית מדברים על כל ידיעה אנטי-דתית בשמחה ובצהלה. [דבר שאין עיתונות גויית עושה]. ושיש לחץ על כמה רבנים להתיר ועוד להתיר ולהתפשר עד כדי גיחוך, ודי לחכימא ברמיזה. כי הרשימה ארוכה.

על כן אבקשך עוד הפעם לתקן את הרושם שנתת. כי אחרת חוששני שהנך בבחינת מש"כ בטויו"ד רמ"ג: "עוון גדול לגנות ת"ח וכו' ולא חרבה ירושלים עד שביזו בה ת"ח וכו' והוא בכלל דבר ד' בזה וכו' ואם באו עדים שביזה אפי' בדברים חייב המבזה...".

ובפעם הבאה למען השם, במקום להוכיח את הגר"מ פיינשטיין שליט"א, אולי תוכיח אותנו אנחנו, או אולי תואיל בטובך לשכוח הפעם את "אהבת ישראל" הגמישה שלך ולהפנות חיצין דווקא לרה"מ בשאלות נוקבות למה גידלה לנו את הנוער של דיונוגוף, או את הסטודנטים שבאוניברסיטה שק

לפני כמה שבועות העיזו לומר בחוצפה "שטנית" בטלוויזיה "אין לנו ענין עם השואה" או "לבנו עם הפלשטינאים"...

ואם אתה ישר והגזן גם תוכל לפרסם את המכתב הזה ברבעונך. כי לא לכבודי אני דורש אבל היה רע בעיני בזיונם. בכבוד ובברכה של ת"ח —

דוד עזרי

תשובת המערכת

נראה, כי דבריו הקשים של דוד עזרי נכתבו מתוך כאב ובעידן ריתחא, לפיכך לא נדקדק עימו על כך ונתיחס רק לתוכן. הצטיטה מדברי הרבנים אל ראש הממשלה, לא הובאה כדי לנתחה ולבקר. אלא כדי להבליט בעזרתה את גישתנו שלנו השונה. אין זה סוד שבקרב היהדות הדתית מחרוצות זה עשרות שנים שתי אסכולות. האחת היא זו העומדת מן הצד ואינה משתפת עצמה במפעל התחיה בארץ הקודש (תוי הזהות החיצונים ופנקס החבר אינם קובעים אלא ההשתתפות וההזדהות). ביטוי לכך הוא אותו משפט "אין לבנו עם ישראל" [ואל נא נתמם. ראש הממשלה בחו"ל איננה מייצגת את המימסד אלא את המדינה כולה אל אורותיה וצלליה, ועל מאבקי הפנים והחוץ שלה]. אנו באנו להבהיר כי לעומת "אין לבנו עם ישראל" אין להציב את "לבנו עם ישראל" באשר גם האומר "לבי עם" משמע שרואה הוא את עצמו כעומד מן הצד ורק מתיחס אל אשר מתהווה בישראל, ואין בינו לבין אנשי "אין לבנו" הבדל עקרוני ממש. אנשי האסכולה השניה הם אלה הרואים עצמם חלק ממפעל התחיה, חלק בלתי נפרד מהמדינה היהודית. ואף באסכולה זו רבנים גאוניים מפורסמים המפארים את דורם.

לא היתה כאן לא ביקורת ולא התקפה אלא הבהרת שיטות והשקפות. אשר לביקורת על המימסד שחסרה לו לדוד עזרי במאמר המערכת, כבר אמר החכם: "לכל עת" ובמאמר מערכת לגליון חגיגי המציין חצי יובל למדינה אין מקום לחיצי ביקורת אלא לקורת רוח חגיגית "בשעת חדותא חדותא". [אגב גם בביקורת יש להזהר שלא לקלקל את השורה, ומה עוד ביקורת על ציבור ועל רבנים, דומה שהכותב לא דייק במספרים שנקב ולא בעובדות עליהם רמז.]

אם למרות שלא עלה כלל בדעתנו, חש הכותב כאילו נפגע כבודו של הגאון ר"מ פיינשטיין שליט"א (אגב, איננו בטוחים שמפיו יצאו הרברים). צר לנו מאד ואנו מצטערים על כך.

י.ש.

משתתפים בחוברת

יצחק גרינשפן — ישיבת הכתל, ת.ד. 603 ירושלים

הרב יהודה שביב — ר"מ בישיבה הגדולה "הר עציון" — אלון שבות, ד.ג. הרי
חברון

הרב נתן אורטנר — רב בת"א, כרמיה 17, תל-אביב

הרב שמעון ויזר — ראש ביהמ"ד הגבוה להלכה בהתישבות החקלאית — שעלבים

הרב ישראל רוזן — חבר מכון מדעי טכנולוגי לבעיות הלכה — פנים מאירות 7,
ירושלים

הרב נפתלי בר אילן — חבר מכון לברור הלכה — כנפי נשרים 6, ירושלים

הרב ח"כ מ. צ. נריה — ראש ישיבות בני"ע — כפר הראה

הרב בנימין אפרתי — סופר ומחנך, הראשונים 6, פ"ת

הרב עוזי קלכהיים — רב מקומי וראש כולל אברכים — מרכז אבן שמואל, ד"נ
שרה גת

הרב מ. צ. נהוראי — מרצה למחשבת ישראל באוניברסיטת בר-אילן — ירושלים

הרב חנוך ברגמן — מחנך ומנהל התיכון שלידי ישיבת חורב — פנים מאירות 10,
ירושלים

חיים טוביהו — עתונאי, הראשונים 8, פ"ת

מנחם בן יש"ר — מרצה לתנ"ך באוניברסיטת בר-אילן — משואות יצחק.

הרב אברהם חזן — רב המשטרה ובתי הסוהר, ירושלים

מספרי רב רוזן

(ירושלים, רח' עמק-רפאים 66)

שמע ישראל (עברית), מהדורה ששית לחזיון התודעה היהודית

בארבע מאות עמודי הספר כלולים מאה פרקים שהם אוצר בלום של ידיעות בכל תחומי היהדות; תמצית דברי ימי ישראל ומורשתו; תולדות ארץ-ישראל ומאבקה — מדינת ישראל ומלחמותיה.

הפצה ראשית: ספרי "איל" ת"א, שטראוס 3.

ברכישה מרוכזת ע"י מוסדות ציבור — גם אצל המחבר.

מחיר קטלוגי — 12 ל"י

שמע ישראל (אנגלית)

הפצה ראשית: "ציון טלית" ניו-יורק, נ"י. 10002

מחיר קטלוגי \$ 12.95

שמע ישראל (רוסית)

הפצה ראשית: המחבר.

רק לקונים ברכישה מרוכזת לשם הענקתו כשי לעולים ולקוראי רוסית.

מחיר קטלוגי — 15 ל"י

עץ הדת (עברית), מהדורה חמישית

להשרשת תודעת היהדות

הספר מגולל בלשון צחה יריעות-יריעות בהן מקופלות השקפות ודעות, שיש להן מהלכין בקרב נאמני תר"ג, על אומה ומדינה, אמונה ומדע, חברה ותרבות, ספרות ואמנות ובעיות יסוד כיוצא בהן, שאקטואליותן אינה פגה עם השתנות הזמנים.

הפצה ראשית: גיטלר, ת"א, ביל"ו 4.

ברכישה מרוכזת ע"י מוסדות ציבור — גם אצל המחבר.

מחיר קטלוגי — 12 ל"י

ניבון זוטא (עברית)

להשרשת תודעת היהדות

מכיל למעלה משבע מאות וחמישים פתגמים חדשים, כגון: אמונה ענינו של הפרט — דת ענינה של האומה; דור ודורות — הלכה כדורות; מדע ללא אמונה כגוף ללא נשמה. ומאות מקבילות מספרותנו העתיקה.

הפצה ראשית: המחבר.

ברכישה מרוכזת בלבד.

מחיר קטלוגי 2.50 ל"י

פסוק לי שמך (עברית), מהדורה מורחבת

מכיל למעלה משלושת אלפים ושלוש מאות שמות פרטיים עבריים הנהוגים בתקופתנו, ולכל שם צמוד פסוק תנ"כי מתאים.

הפצה ראשית: "ספרית מעריב", ת"א, קרליבך 2

מחיר קטלוגי 5.50 ל"י

ההסתדרות הציונית העולמית

המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה

פרסומים לקראת ראש השנה תשל"ד

מעיונות ט — ימים נוראים

שני כרכים ובהם 38 מאמרים על הימים הנוראים, והוראת הרעיונות, הדינים, התפילות והפיוטים של ימים אלה עם שיעורים לדוגמה ורשימה ביבליוגרפית.

כרך ראשון: 330 עמודים. — 10 ל"י; — \$ 3.

כרך שני: 366 עמודים. — 10 ל"י; — \$ 3.

שיעורים במשנה — ראש השנה, תענית, מגילה

הרב ד"ר יוסף היינמן

58 שיעורים במסכתות הנ"ל. אוסף מקורות ושאלות להדרכת הלומד והערות למורה.

120 עמודים. 7 ל"י; — \$ 2.

עמודי המחשבה הישראלית — הרב פרופ ש"ב אורבאך ז"ל — אנתולוגיה להגות ישראל

1. חלק א: הרצאת דעותיהם של גדולי המחשבה בישראל: רבנו סעדיה גאון, רבנו בחיי, ר' יהודה הלוי. הוקדם מבוא כללי לתולדות המחשבה הדתית בישראל. מהדורה שנייה מתוקנת. 317 עמודים. — 15 ל"י; — \$ 4.50

2. חלק ב: הרצאת דעותיהם של גדולי המחשבה בישראל: רבנו משה בן מימון (מורה נבוכים) ורבי יוסף אלבו (ספר העיקרים). מהדורה שנייה מתוקנת בצירוף מפתחות. 360 עמודים. — 15 ל"י; — \$ 4.50

3. חלק ג: משנתו הפילוסופית של רבי חסדאי קרשקש, בהשוואה לדרכם הפילוסופית של הוגי הדעות בני זמנו ואלה שקדמו לו, הן היהודים והן הנכרים.

444 עמודים — 15 ל"י; — \$ 4.50

משנתו של הרב קוק — צבי ירון

מחקר מקיף במשנתו של גדול הוגי הדעות בדורות האחרונים. בספר 12 פרקים בתחומים העיקריים על הגות הרב קוק, מבוא לתולדות הרב ומפתח מפורט. — 18 ל"י; — \$ 5.50

החומר והרוח בגאולת ישראל — הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

קטעים מתוך ספריו ומכתביו של הרב זצ"ל על הגאולה. הספרו על בנימין זאב הרצל.
28 עמודים. 1.50 ל"י; \$ 0.50

הלכה לעם — הרב יעקב ברמן

הלכות מוסברות ומבוארות על-פי המקורות וסדורות מחדש למקרא ולמורה עם תלמיד.
חלק א': התפילה, קריאת התורה, בית הכנסת, ברכות.
חלק ב': חגים ומועדים.
חלק ג': ארץ ישראל, שמיטה, איסור והיתר, טמאה וטהרה, אבל ונחמה, נחמת ציון וירושלים.
מחיר כל כרך — 10 ל"י; \$ 3.—

ישראל — האזרח והמדינה — יונה כהן

ספר להוראת אזרחות לתלמידי בתי"ס תיכוניים בתפוצות.
220 עמודים. 8 ל"י; \$ 2.—

ISRAEL'S REDEMPTION IN THE EYES OF OUR RABBIS

The concept of Israel's revival as presented in the sayings of our Sages, Medieval commentators and spiritual leaders in the Modern Age, with illustrations.

IL 3.—; \$ 1.—

CONTEMPORARY THINKING IN ISRAEL — HALACHA

Periodical presenting the reflections of leading Israeli intellectuals on essential Jewish themes. Published in conjunction with the Religious Section of the Youth and Hechalutz Department. Edited by Avner Tomaschoff. IL 7.— \$ 2.—

ההסתדרות הציונית העולמית

המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה

פרסומים לקראת ראש השנה תשל"ד

מעינות ט — ימים נוראים

שני כרכים ובהם 38 מאמרים על הימים הנוראים, והוראת הרעיונות, הדינים, התפילות והפיוטים של ימים אלה עם שיעורים לדוגמה ורשימה ביבליוגרפית.

כרך ראשון: 330 עמודים. — 10 ל"י; \$ 3.—

כרך שני: 366 עמודים. — 10 ל"י; \$ 3.—

שיעורים במשנה — ראש השנה, תענית, מגילה הרב ד"ר יוסף היינמן

58 שיעורים במסכתות הנ"ל. אוסף מקורות ושאלות להדרכת הלומד והערות למורה.

120 עמודים. 7 ל"י; \$ 2.—

עמודי המחשבה הישראלית — הרב פרופ ש"ב אורבאך ז"ל — אנתולוגיה להגות ישראל

1. חלק א: הרצאת דעותיהם של גדולי המחשבה בישראל: רבנו סעדיה גאון, רבנו בחיי, ר' יהודה הלוי. הוקדם מבוא כללי לתולדות המחשבה הדתית בישראל. מהדורה שנייה מתוקנת. 317 עמודים. — 15 ל"י; \$ 4.50

2. חלק ב: הרצאת דעותיהם של גדולי המחשבה בישראל: רבנו משה בן מימון (מורה נבוכים) ורבי יוסף אלבו (ספר העיקרים). מהדורה שנייה מתוקנת בצירוף מפתחות. 360 עמודים. — 15 ל"י; \$ 4.50

3. חלק ג: משנתו הפילוסופית של רבי חסדאי קרשקש, בהשוואה לדרכס הפילוסופית של הוגי הדעות בני זמנו ואלה שקדמו לו, הן היהודים והן הנכרים.

444 עמודים — 15 ל"י; \$ 4.50

משנתו של הרב קוק — עבי ירון

מחקר מקיף במשנתו של גדול הוגי הדעות בדורות האחרונים. בספר 12 פרקים בתחומים העיקריים על הגות הרב קוק, מבוא לתולדות הרב ומפתח מפורט. — 18 ל"י; \$ 5.50

החומר והרוח בגאולת ישראל — הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל
קטעים מתוך ספריו ומכתביו של הרב זצ"ל על הגאולה. הספרו על בנימין זאב הרצל.
28 עמודים. 1.50 ל"י; \$ 0.50

הלכה לעם — הרב יעקב ברמן
הלכות מוטברות ומבוארות על-פי המקורות וסדורות מחדש למקרא ולמורה עם תלמיד.
חלק א': התפילה, קריאת התורה, בית הכנסת, ברכות.
חלק ב': חגים ומועדים.
חלק ג': ארץ ישראל, שמיטה, איסור והיתר, טמאה וטהרה, אבל ונחמה, נחמת ציון וירושלים.
מחיר כל כרך — 10 ל"י; \$ 3.—

ישראל — האזרח והמדינה — יונה כהן
ספר להוראת אזרחות לתלמידי בתי"ס תיכוניים בתפוצות.
220 עמודים. 8 ל"י; \$ 2.—

ISRAEL'S REDEMPTION IN THE EYES OF OUR RABBIS

The concept of Israel's revival as presented in the sayings of our Sages, Medieval commentators and spiritual leaders in the Modern Age, with illustrations.

IL 3.—; \$ 1.—

CONTEMPORARY THINKING IN ISRAEL — HALACHA

Periodical presenting the reflections of leading Israeli intellectuals on essential Jewish themes. Published in conjunction with the Religious Section of the Youth and Hechalutz Department. Edited by Avner Tomaschoff.

IL 7.— \$ 2.—